

Haemanthus albiflos is vooral bekend als 'poederkwast'. Er zijn echter meer gewassen uit de geslachten Haemanthus en Scadoxus die aan een kwast doen denken. Het merendeel is echter in de vergetelheid geraakt of nog nooit voor het voetlicht gebracht. De variatie in poederkwasten is groter dan u denkt.

Haemanthus en Scadoxus (Amaryllidaceae) zijn nauw aan elkaar verwant. Zo nauw zelfs, dat ze tot 1976 tot hetzelfde geslacht zijn gerekend. Toen publiceerden de taxonomen Friis en Bjornstad het artikel 'Division of the genus into Haemanthus and Scadoxus'. Bjornstad en Friis hebben niet alleen het mes gezet in het geslacht Haemanthus, maar hebben ook de tenaamstelling van de soorten tegen het licht gehouden en zonodig herzien.

Belangrijkste verschillen tussen Haemanthus en Scadoxus zijn het verspreidingsgebied en de morfologie. Haemanthus groeit in Zuid-Afrika en in een heel

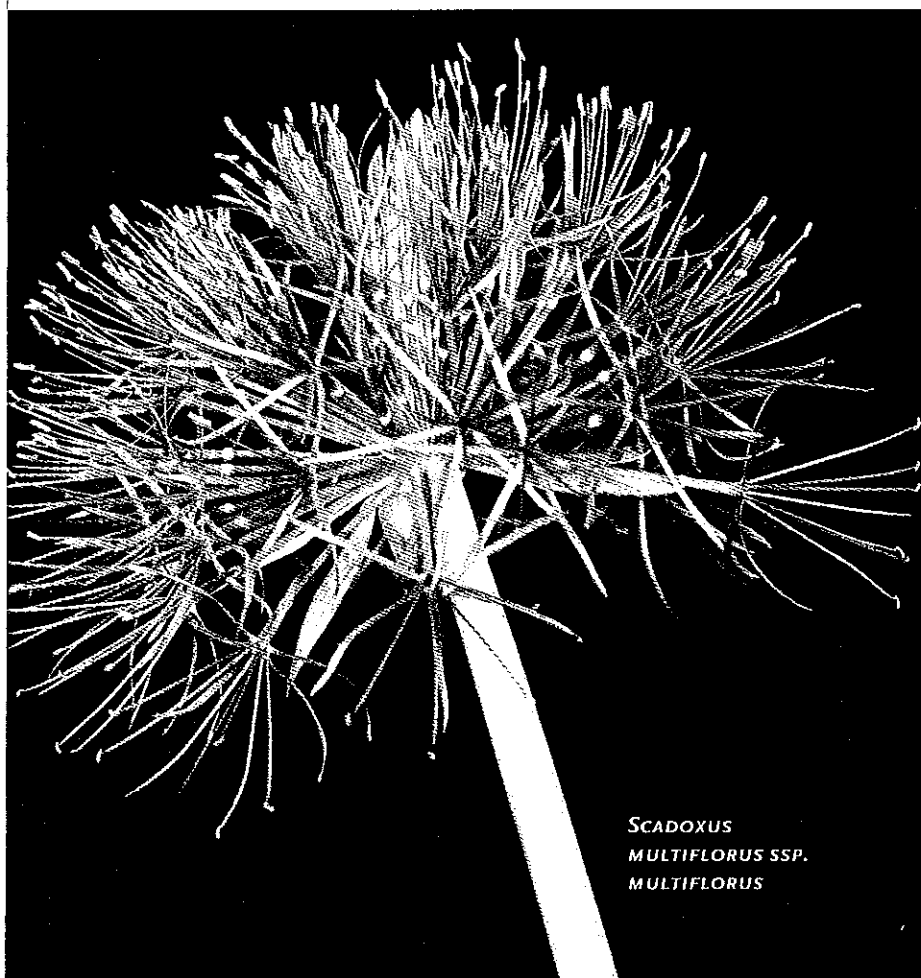
klein stukje van Namibië. Scadoxussoorten groeien in bijna geheel tropisch en subtropisch Afrika en ze komen voor op het Arabisch schiereiland. Andere verschillen: de bladeren van Haemanthussoorten staan bij elkaar en zijn veelal vlezig en dik. De bolschubben staan in twee rijen tegenover elkaar. Verder bezitten de bladeren geen middennerf. Bij Scadoxus is sprake van een uit rokken opgebouwde bol waaruit kruidachtige bladeren groeien met een duidelijke middennerf.

Het geslacht Haemanthus telt 21 soorten, waarvan alleen *H. albiflos* groenblijvend is. Het zijn allen wintergroeiers. Wie de bloeiwijze van *Haemanthus albiflos* ziet, begrijpt de Nederlandse naam 'poederkwast'. Andere interessante soorten die 'relatief eenvoudig' gekweekt kunnen worden zijn *H. coccineus* en *H. amaryllidoides*. Ze zijn te kweken, maar is het moeilijk om ze in bloei te krijgen. De andere soorten vallen wat mij betreft in de categorie 'uitdagingen'. Meer lezen over *Haemanthus* soorten? Neem het standaardwerk van Deirdre Snijman, 'A revision of the genus *Haemanthus* L. (Amaryllidaceae)'.

Bjornstad en Friis beschrijven acht *Scadoxus*soorten. Dit zijn *S. cyrtanthiflorus*, *S. cinnabarinus*, *S. longifolius*, *S. membranaceus*, *S. multiflorus*, *S. nutans*, *S. pole-evansii*, *S. pseudocaulis* en *S. puniceus*. Waarom staan ze hier opgesomd? In nagenoeg elk bollenboek staat hooguit één soort beschreven, te weten *Scadoxus multiflorus* ssp. *multiflorus*. Een onderwaardering. Twee soorten zijn redelijk interessant en verkrijgbaar: *S. multiflorus* ssp. *katherinae* en *S. puniceus*.

Scadoxus multiflorus is een kruidachtige plant, 15-120 centimeter hoog. De bladsteel van de twee tot acht bladeren vormt een valse stengel. Hierbij zijn de uiteinden van de bladstelen aan elkaar vergroeid. Bij doorsnijden zie je allemaal 'ringen'. De bladeren groeien uit tijdens of na de bloeiperiode. De bloeiwijze is indrukwekkend. Het scherm bestaat uit 10-200 rode bloemen en kan een doorsnede bereiken van 25 centimeter. *Scadoxus multiflorus* omvat drie ondersoorten: ssp. *katherinae*, ssp. *longitubus* and ssp. *multiflorus*. De belangrijkste verschillen tussen deze drie zijn de hoogte van de planten, de lengte van de bloembuis en de breedte van de bloembladen. Planten van ssp. *katherinae* en ssp. *multiflorus* staan soms op verkooplijsten en in verzamelingen.

Scadoxus multiflorus ssp. *katherinae* is het groenblijvende buitenbeentje van het geslacht. Bij de rest sterven bladeren in de rustperiode af (november tot april).

SCADOXUS PUNICEUS

HAEMANTHUS ALBIFLOS

SCADOXUS MULTIFLORUS SPP. *KATHERINAE*
(ZONDER BLOEMEN)

De planten bloeien in mei-juli.

Scadoxus multiflorus ssp. *katherinae* is in potentie commercieel interessant. Het kan concurreren met palmen, strelizia's, kamerlinden, draceana's, fiscussen en andere grotere kamerplanten. De plant wordt zo'n 70 centimeter hoog en lijkt op een boompje of palm. Verder bloeit hij makkelijk en lang, is ongevoelig voor ziekten en plagen en groeit in vier jaar uit zaad tot een bloeibare plant. Het is wel een warmteliefhebber, dus ongeschikt voor het terras.

Het broertje van ssp. *katherinae*, ssp. *multiflorus*, wordt met enige regelmaat als bol te koop aangeboden. Het betreft hier importbollen. Dit ondersoort is minder makkelijk te kweken als ssp. *katherinae*. Het ondersoort *multiflorus* is de kleinere uitvoering van ssp. *katherinae*. De bloemen zijn wat kleiner en ook het scherm is minder groot, wat subtieler. Erg mooi!

Wie *Scadoxus puniceus* in bloei ziet, ziet de gelijkennis met *Haemanthus*. De zogenaamde bracteeën, die de bloemen omhullen voor de bloei, verdrogen niet en zijn duidelijk aanwezig. Ze staan rechtop en omhullen de bloemen. Deze komen niet boven de bracteeën uit. Het geheel ziet er, met enige fantasie, uit als een kwast. *Scadoxus puniceus* moet net als de hiervoor genoemde *Scadoxus multiflorus* ssp. *katherinae* warm worden gekweekt.

SCADOXUS MULTIFLORUS SPP. *KATHERINAE*